

## Regelbunden tillsyn i Centralskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Obligatorisk särskola årskurserna 1–10

### Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Tierps kommun mellan den 16 juni och den 15 oktober 2009 och besökt Centralskolan den 1-2 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn/](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn/)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 25 februari 2010.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Centralskolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

### Beskrivning av skolan

**Tabell 1:** Antal elever på Centralskolan

| Centralskolan         | Antal elever |
|-----------------------|--------------|
| Förskoleklass         | 52           |
| Grundskola            | 426          |
| Obligatorisk särskola | 30           |

Källa: Skolans rektor

2 (21)

Centralskolan är belägen i centrala Tierp och ingår i rektorsområde 3 i kommunen. Förutom Centralskolan ingår Tallbacksskolan i detta område.

Centralskolan har förskoleklass, grundskola med årskurserna 1–9 samt obligatorisk särskola med årskurserna 1–10. I skolan finns också en förberedelseklass samt fritids-hemsavdelningar. Fritidsverksamheten bedöms i en separat rapport.

Verksamheten är organiserad i tre spår. Ett av spåren utgör den obligatoriska särskolan. Varje spår i grundskolan omfattar åldrarna 6-16 år, och har cirka 150 elever. Lokalmässigt är klasserna i respektive spår lokaliserade i nära anslutning till varandra vilket ger möjligheter ett nära samarbete.

Grundskolorna i Tierps kommun deltar i försöksverksamhet med utbildning utan timplan.

## Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

# Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

## 1.1 Kunskapsresultat

**Tabell 2:** Måloppfyllelse i årskurs 5

|                                           | Centralskolan |      |      |      |      |
|-------------------------------------------|---------------|------|------|------|------|
|                                           | 2004          | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 |
| Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen | .             | .    | .    | 87   | 85   |

Källa: Uppgifter från skolan

. = Uppgift saknas

**Tabell 3:** Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

|                                                                                      |                        | 2007           |       | 2008           |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------|-------|----------------|-------|
|                                                                                      |                        | Central-skolan | Riket | Central-skolan | Riket |
| Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven | Engelska               | 84             | 85    | 85             | 87    |
|                                                                                      | Matematik              | 91             | 72    | 90             | 73    |
|                                                                                      | Svenska                | 96             | 71    | 85             | 72    |
|                                                                                      | Svenska som andraspråk |                |       | ..             | ..    |

Källa: Uppgifter från skolan. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måloppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

..= Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer.

**Tabell 4:** Resultat för elever i årskurs 9

|                                            | Centralskolan |      |      |      |      | Samtliga skolor i kommunen <sup>1</sup> | Kommun-grupp <sup>2</sup> | Riket <sup>3</sup> |
|--------------------------------------------|---------------|------|------|------|------|-----------------------------------------|---------------------------|--------------------|
|                                            | 2004          | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2008                                    | 2008                      | 2008               |
| Genomsnittligt meritvärde                  | 208           | 190  | 193  | 211  | 194  | 194                                     | 202                       | 209                |
| Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen  | 63            | 59   | 68   | 75   | 72   | 64                                      | 74                        | 77                 |
| Andel (%) behöriga till nationellt program | 94            | 84   | 90   | 98   | 92   | 87                                      | 87                        | 89                 |

Källa: Skolverkets skoldatablad, 2009-10-11

**Kommentar och bedömning:**

Resultaten vid de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar 2008 på ett resultat som är högre än snittet i riket i svenska och matematik. I engelska är resultatet strax under snittet i riket. I skolan finns sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen i årskurs 5 se ovan. Kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/09 analyserar resultaten i svenska, matematik och engelska. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/09 redovisas de nationella provresultaten i prövoomgången i årskurs 3 och de nationella provresultaten för årskurs 5. Resultaten år 2009 är lägre än resultaten i tabellen ovan. Detta beror på att skolan enligt rektorn krävt total måluppfyllelse vilket innebär att alla delprov ska vara godkända för att kravnivån ska anses uppnådd. Enligt rektorn kommer en åtgärdsplan för ökad måluppfyllelse i årskurs 5 att tas fram.

Resultaten för elever i årskurs 9 som redovisas ovan har varierat och flera år legat under snittet i riket när det gäller genomsnittligt meritvärde. När det gäller andelen elever som nått målen i samtliga ämnen ligger resultaten under snittet i riket. Andelen behöriga till nationellt program ligger däremot över snittet i riket. Detta förhållande kan indikera att Centralskolan tenderar att vara en treämnesskola, dvs. en skola som prioriterar ämnena engelska, matematik och svenska.

<sup>1</sup> Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen<sup>2</sup> Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen<sup>3</sup> Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Lärarna i årskurserna 7–9 bekräftar att de fokuserar på att noga följa kunskapsutvecklingen i dessa ämnen för att ge stöd till de elever som riskerar att inte få behörighet till gymnasiet. Flickornas resultat är högre än pojkarnas. När det gäller till exempel genomsnittligt meritvärde år 2008 är flickornas meritvärde 205 och pojkarnas 180. Enligt lärarna och rektorn är resultatet för år 2009 något lägre än år 2008 när det gäller behörighet till gymnasiet. De små elevgrupperna i respektive årskurs innebär emellertid att resultat från ett fåtal elever påverkar skolans resultat i stor omfattning.

Vid studier av Skolverkets officiella statistik, när det gäller relationen mellan nationella provresultat och slutbetyg i årskurs 9, visar det sig att de satta betygen ligger strax över de nationella provresultaten i svenska, matematik och engelska men ej lika mycket över som snittet i riket. Nationella prov utgör ett av flera underlag för betygsättningen. Därför ska betyg givetvis inte enbart vara baserade på resultaten vid de nationella proven men skolan bör uppmärksamma skillnaderna i sitt arbete med bedömning och betygsättning.

SALSA- meritvärdet, där hänsyn bland annat tagits till antal elever med utländsk bakgrund samt föräldrars sammanvägda utbildningsnivå, är för år 2008 på -8, vilket är strax under det förväntade värdet. Detta innebär att resultaten är något lägre än i riket även när hänsyn tas till antal elever med utländsk bakgrund samt föräldrars sammanvägda utbildningsnivå. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2007/08 finns sammanställning av resultat vid nationella prov i årskurserna 5 och 9 samt sammanställning av antalet elever som uppnått målen i respektive ämne i årskurs 9 men det saknas en redogörelse och analys av dessa resultat. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/09 fokuseras mer på analys av resultaten men analyserna är begränsade till ämnena engelska, matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar för att nå målen för utbildningen. Detta exempelvis genom att använda de uppföljningar av kunskapsresultat som görs i skolan så att sambanden mellan förutsättningarna, det pedagogiska arbetet samt måluppfyllelsen analyseras. Se vidare 3.4.1.

## 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

### Bedömningspunkter

#### 1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Vid utvecklingssamtalet ska läraren enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.</p> <p>Skolans individuella utvecklingsplaner finns i ett digitaliserat system. Där skrivs elevernas individuella utvecklingsplaner in och omdömen om elevens kunskapsutveckling ges. I detta system finns även utrymme för regelbunden föräldrainformation vilket uppskattas av föräldrarna. I elevernas IUP i de lägre åldrarna bedöms måluppfyllelsen huvudsakligen i engelska, matematik och svenska. Målen eleverna ska uppnå finns på en länk där föräldrarna och eleverna kan läsa kursplanemålen och skolans egna konkretiseringar av de nationella kursplanerna. Bedömningarna som görs i de individuella utvecklingsplanerna är i viss utsträckning bedömningar av hur eleverna arbetat, varit närvarande och klätt om och inte i så stor utsträckning beskrivning av måluppfyllelsen i respektive ämne mot de nationella målen. Vidare är eleverna endast i liten utsträckning medvetna om målen i den individuella utvecklingsplanen och målen hålls i vari-</p> |

erande grad aktuella för eleverna i det dagliga arbetet i skolan.

Skolinspektionen konstaterar att skolans individuella utvecklingsplaner inte uppfyller förordningens krav. Åtgärder behövs.

### 1.3 Bedömning och betygssättning

#### Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

| Skolform   | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola | X                                                   |                 |

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

1.3.3 Betyg sätts, intyg och studieomdömen utfärdas samt betygskatalog förs enligt förordningarnas krav.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

## 1.4 Genomförande av utbildningen

### Bedömningspunkter

#### 1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

#### 1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och eleverna i den obligatoriska särskolan utvecklar sitt eget sätt att lära och tillit till sin egen förmåga.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

#### Motivering

Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Elevernas möjlighet till inflytande i Centralskolan varierar mellan och inom arbetslagen och mellan olika ämnen. Detsamma gäller elevernas medvetenhet om målen för utbildningen. Inspektörerna ser vid verksamhetsbesöken endast få tillfällen då målen tydliggörs i det dagliga arbetet. Utanför eller i klassrummen finns i de flesta klassrum kursplanemålen uppsatta på väggen. I några klasser

har eleverna veckans "mål" skrivna på tavlan. Dessa mål är emellertid att betrakta som veckobeting snarare än mål. Exempelvis består målen av vilka sidor i matematikboken de ska ha arbetat med under veckan. Inspektörerna upplever att detta skapat viss förvirring för eleverna vilket gör att de blandar ihop dessa mål/ beting med målen för utbildningen. Det är svårt för dem att hålla isär att göra och att lära. Eleverna i årskurserna 7–9 är medvetna om betygskriterierna och görs medvetna om målen i kursplanerna inför ett nytt arbetsområde. Enligt lärarna ligger fokus mer på uppnåendemålen än på strävansmålen.

Eleverna berättar att det är lärarna som huvudsakligen planerar innehållet i undervisningen samt hur arbetet ska genomföras. Vid de lektioner inspektörerna besöker ser de inga exempel på att eleverna varit med och planerat innehållet och upplägget av undervisningen. Skolan saknar planering över och enligt lärarna har de inte diskuterat hur de i skolan ska utveckla progression i elevernas inflytande över det egna lärandet från förskoleklass till och med årskurs 9. Enligt rektorn arbetar skolan för att skapa bättre förutsättningar för elevernas möjlighet till planering och inflytande.

Skolinspektionen bedömer att skolorna inte i tillräcklig utsträckning gör eleverna medvetna om målen för utbildningen. Eleverna har heller inte tillräckligt inflytande över sitt lärande varför åtgärder behövs.

**1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former och eleverna i den obligatoriska särskolan ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas och till att påverka, vara delaktiga och ta ansvar.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola |                                                     | X               |

| <b>Motivering</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Enligt Lpo 94 avsnitt 2.2 ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Vidare ska läraren organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande. Enligt avsnittet 2.8 ansvarar rektorn för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.</p> <p>Lärarna i Centralskolan samverkar i sina arbetslag knutna till elevgruppen med fokus huvudsakligen på enskilda elevers behov av stöd och möjlighet att nå målen för utbildningen. Samverkan sker emellertid inte i så stor utsträckning mellan ämnen, vilket innebär att ämnesövergripande temaarbeten endast i liten utsträckning integreras i undervisningen. Samverkan sker spontant i olika hög grad inom skolans arbetslag. Detta innebär att alla elever inte får lika tillgång till att arbeta ämnesövergripande. Vidare sker samverkan mellan särskolan och övriga skolan enligt lärarna endast spontant. Det finns ingen planerad samverkan i skolan för att skapa en god miljö för utveckling och lärande.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att skolan inte i tillräcklig utsträckning samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.</p> |

**1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.**

| <b>Skolform</b>      | <b>Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen</b> | <b>Åtgärder behövs</b> |
|----------------------|------------------------------------------------------------|------------------------|
| <b>Förskoleklass</b> | X                                                          |                        |

## 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

### Bedömningspunkter

#### 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

#### 1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

#### 1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

| Motivering                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Enligt grundskoleförordningen 5 kap. 1 § ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.</p> <p>Inför upprättandet av åtgärdsprogrammen görs en utredning i arbetslaget. Av den utredningen framgår elevens behov. Åtgärdsprogrammen skrivs av elevens mentor och vid behov med stöd av specialpedagog. De åtgärdsprogram som</p> |

12 (21)

inspektörerna tagit del av är av ojämn kvalitet. Exempelvis saknas i några hur undervisningen ska utformas för att tillgodose elevernas behov. Det framgår exempelvis enbart att eleven ska få stöd av speciallärare.

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen inte helt uppfyller förordningens krav. Se Skolverkets allmänna råd för åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

## 2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

### 2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

#### Bedömningspunkter

##### 2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

##### 2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola |                                                     | X               |

#### Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari 2009 finns bestämmelserna i stället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsynen av diskrimineringslagen.

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling bör planen innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationer i verksamheten.

Barnen eller eleverna vid en verksamhet för vilken planen gäller ska enligt 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

I Centralskolan bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete. Alla i skolan har fått utbildning angående förhållningssätt och bemötande samt utbildning i "livskunskap". Av skolans trivselregler framgår hur arbetet ska bedrivas för att det ska råda trivsel och arbetsro på lektionerna och vilka konsekvenser det medför om så inte är fallet. Vid intervjuer med elever framkommer emellertid att inte riktigt alla lärare följer denna struktur. Skolinspektionen vill påpeka att det är av vikt att alla i skolan omfattas av skolans regler och planer.

Centralskolan har en likabehandlingsplan som beskriver ett ambitiöst arbete för att främja likabehandling och motverka kränkande behandling. Planen innehåller en beskrivning av hur arbetet för att aktivt motverka alla former av kränkande behandling ska genomföras. Där finns en översikt över de åtgärder skolan rent allmänt brukar vidta under läsåren. Det framgår emellertid inte vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året utifrån en kartläggning av skolans specifika behov. Den kartläggning som beskrivs i skolans plan är mer att betrakta som en utvärdering av förra årets arbete och är inte tydligt kopplat till och ett underlag för årets arbete utifrån de aktuella behoven. Planen är gemensam för Centralskolan och Tallbacksskolan och de specifika behov som finns i respektive skola och verksamhet såsom särskolan framgår inte. De båda skolorna som ingår i rektorsområdet bör således ha en plan där det tydligt framgår den enskilda skolans behov.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller lagens krav.

### 3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

#### 3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

##### Bedömningspunkter

##### 3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

##### 3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola |                                                     | X               |

##### Motivering

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar, enligt grundskoleförordningen 2 kap.19 §, till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val.

Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

I Centralskolan har tiden för elevens val förlagts till temadagar och till tid för skolans show. Eleverna ges således inte möjlighet till att fördjupa och bredda sina kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna känner inte till att det finns ett

16 (21)

ämne kallat elevens val och vad det ska innehålla. Detta gäller även en del av eleverna i den obligatoriska särskolan.

Skolinspektionen bedömer att skolan ej anordnar elevens val enligt förordningens krav.

### 3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 3.1.6 Barn och ungdomar tas emot i enlighet med författningarna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.1.7 Elever som i den obligatoriska särskolan har slutfört årskurs 9 kan få fortsatt utbildning i årskurs 10.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.1.8 Elever mottagna i särskolan och som får sin undervisning i grundskolan följer särskolans kursplaner.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

## **3.2 Personalens utbildning**

### **Bedömningspunkter**

**3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 3.3 Rektors ansvar

#### Bedömningspunkter

**3.3.1** Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.3.2** Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.3.3** Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

**3.3.4** Rektorn i särskolan fattar beslut om avvikelser från särskolans timplan, som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning i grundskolan.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            | X                                                   |                 |
| Obligatorisk särskola | X                                                   |                 |

### 3.4 Kvalitetsarbete

#### Bedömningspunkter

**3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola |                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Rektorn har enligt avsnitt 2.8 i Lpo 94 det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

För uppföljning och utvärdering används enligt Centralskolans kvalitetsredovisning olika typer av kvalitetssystem. Olika tester och prov genomförs och skolledarna gör pedagogisk tillsyn i klasserna där lektionsstrukturen analyseras och bedöms. Även extern kvalitetssäkring genomförs enligt den så kallade PQS (pedagogisk kvalitet i skolan) metoden. Vidare följer arbetslagen upp och utvärderar undervisningen utifrån skolplanens mål angående bland annat normer och värden och elevvård. Arbetslagen sammanställer i en redovisning som används då rektorn skriver områdets kvalitetsredovisning. I skolan finns ett strukturerat kvalitetsarbete. Detta läsår är arbetet fokuserat på ledarskapet i klassrummet. I planen ingår hur arbetet ska genomföras, utvärderas och vilken kompetensutveckling som ska genomföras.

Uppföljning av måluppfyllelsen sker på individnivå i samtliga ämnen genom att skolledningen, enligt rektorn, varje termin går igenom föregående termins resultat med respektive arbetslag. Varje elev som inte nått målen föregående termin kallas till åtgärdsmöte. Resultaten har emellertid inte kontinuerligt analyserats

och dokumenterats. I årskurserna 7–9 diskuteras resultaten och betygsättningen i arbetslagen och mellan arbetslagen. Det förekommer också bedömnings- och betygsättningsdiskussioner mellan de betygsättande skolorna i kommunen. Sammanställning och analys av resultaten i andra ämnen än engelska, matematik och svenska redovisas inte i skolans kvalitetsredovisning. Vid tillsynstillfället är följaktligen kunskapen om elevernas kunskapsresultat i skolan inte fullt ut utgångspunkt för skolans arbete. Det finns dock exempel på motsatsen.

Skolinspektionen bedömer att Centralskolan inte utvecklat sitt systematiska kvalitetsarbete i tillräcklig omfattning så att sambanden mellan förutsättningar, det pedagogiska arbetet samt måluppfyllelsen analyserats.

### 3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

| Skolform              | Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen | Åtgärder behövs |
|-----------------------|-----------------------------------------------------|-----------------|
| Grundskola            |                                                     | X               |
| Obligatorisk särskola |                                                     | X               |

#### Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska bl.a. varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet och varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Enligt 2 § samma förordning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Vidare ska enligt 4 § samma förordning elever, lärare och övriga personal medverka i utarbetandet av och elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567) och planer mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen

(1985:1100) redovisas.

I Centralskolans kvalitetsredovisning för år 2007/08 utvärderas rektorsområdets vision och utvärdering görs utifrån åtgärder i föregående års kvalitetsredovisning. Detta gäller exempelvis mål angående normer och värden, elevvård och elever i behov av särskilt stöd. Arbetslagens utvärderingar av arbetet finns också med där åtgärder för utveckling redovisas.

Kvalitetsredovisningen för läsåret 2008/09 är uppdelad i en del som beskriver verksamheten och en del med beskrivning av resultaten. Detta enligt rektorn för att lättare och tydligare kunna fokusera på resultaten. I resultatdelen finns sammanställning och analys av nationella provresultat i årskurserna 3, 5 och 9. Dessutom finns en sammanställning och analys av betygen i engelska, matematik och svenska i årskurserna 8 och 9. I årskurs 9 är även biologieresultat med då skolan var provskola för de nationella proven i biologi. Det saknas emellertid sammanställning och analys av måluppfyllelsen i andra ämnen än engelska, matematik och svenska i årskurserna 5 och 9. Kvalitetsredovisningen innehåller således inte en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-11-25 Göteborg

Eva Wallentin

Kjell Ahlgren